

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 7. Quænam propositiones euidentes, aut aliàs certæ, seu per se notæ, seu demonstratæ ex terminis huius disputationis in superioribus expositis eliciantur comparatis tum inter se, tum cum alijs ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

QVAESTIO VII.

Quanam propositiones evidentes, aut alias certa seu per se nota, seu demonstrata ex terminis huius disputationis in superioribus expositis eliciantur comparati tum inter se, tum cum alijs aliarum disputationum & huius Operis & Phari Scientiarum

62 **D**es elici quæ sequuntur.

Propositio 1.

63 **I**mpossibile est, ut idem secundum eandem rationem bonum simul, & malum sit.

Quoniam bonum, & malum secundum eandem rationem metaphysicè sunt opposita, aut contradictoriè, aut contrariè; atque adeò necessariò incompatibilia, ut in confesso est apud omnes. Clarissimè quippe repugnat, quòd idem secundum eandem rationem simul sit pulchrum, & foedum, amabileque subinde, & odibile, atque adeò bonum, & malum in se absolutè. Tum etiam, quòd idem comparatione eiusdem secundum eandem rationem simul sit conueniens, & disconueniens, atque adeò bonum, & malum respectiue, siue relatè.

Propositio 2.

64 **I**mpossibile est, ut idem secundum eandem rationem simul sit perfectum, & imperfectum.

Si enim perfectum, & imperfectum sumantur latè pro bono, & malo absoluto iuxta dicta q. 2. & 4. hæc propositio iam constat ex præcedente. Nec minùs est evidens, si perfectum, & imperfectum strictè iuxta ibidem dicta sumantur pro integro, & pro non integro quoad bonitatem debitam. Cum sit manifestum duo ista contradictoriè opponi.

Propositio 3.

65 **Q**uidquid alicui subiecto formaliter, & respectiue est aut bonum, aut malum, ipsum subiectum reddit in se absolutè aut bonum, aut malum. Et vicè versà. Quidquid aliquod subiectum reddit in se absolutè aut bonum, aut malum, ipsi subiecto formaliter, & respectiue est aut bonum, aut malum.

Hæc propositio satis superque nota manet per ea, quæ dicta iam sunt supra q. 1. n. 13. & q. 3. n. 32. Ex terminisque ipsis est satis evidens, non posse non subiectum euadere in se aut bonum, aut malum per id, quod formaliter, & perse ipsi est aut consentaneum, siue conueniens, atque adeò bonum, & perfectum; aut dissentaneum, siue disconueniens, atque adeò malum, & no-

ciuum. Nec posse non esse vice versà subiecto aut conueniens, & bonum, aut disconueniens, & malum formaliter id, per quod ipsum in se redditur aut bonum, aut malum. Loquendo videlicet de subiectis creatis, quæ per bona, aut mala etiam à se distincta aut perfecti, aut vitari possunt. Quòd à subiecto increato est alienum, ut locis citatis notauimus. Cui proinde bona, vel mala extrinseca longè aliter talia sunt, quàm creaturis, prout infra disp. 16. exponetur. Quò circa sicut in hac, ita & reliquis huius quæstionis, imò & sequentium propositionibus de solis subiectis creatis, deque eorum bonis, & malis nobis sermo erit, dum aliud non expresserimus.

Propositio 4.

66 **Q**uotiescunque alicui subiecto aliquid malum est, non potest non contradictorium eius ipsi subiecto & bonum, & debitum esse.

Bonum quidem: quia non potest non esse, vnicuique bonum carere quouis sibi malo, ut est notissimum. Debitum autem: quia quoduis ens ex innata quadam propensione, ac veluti ex innato quodam amore erga se ipsum iure censetur auerfari, refugere, & repudiare, quidquid sibi malum, atque adeò nociuum est; & consequenter iure similiter appetitu quodam innato appetere, exigereque carere illò, ut etiam ex se est notum. Hinc autem manifestè sequitur, naturæ cuiusvis subiecti non solum bonum, sed etiam debitum esse carere quouis malo, seu (quòd est idem) contradictorium cuiusvis mali: siquidem id, cuius naturæ censetur debitum, quod iure ab ipsa exigitur, prout pluribus est explicatum supra q. 5.

Propositio 5.

67 **Q**uoties alicui subiecto aliquid malum est, toties id eidem subiecto indebitum est.

Nam illud dicitur subiecto indebitum iuxta definitionem statutam q. 5. cuius contradictorium est debitum eidem subiecto. Sed quoties alicui subiecto aliquid malum est, eidem subiecto debitum est contradictorium eius, iuxta proposit. 4. Igitur, quoties alicui subiecto aliquid malum est, toties id eidem subiecto indebitum est.

Hinc patet, de ratione mali relati esse, quòd indebitum sit subiecto, cui malum, & nociuum est. Omneque subinde malum relatum subiecto, cui malum est, & nociuum, indebitum esse. Et quoniam indebitum, aut metaphysicè, aut physicè, aut moraliter tale esse, siue considerari potest iuxta dicta q. 5. consequens necessarium est, ut omne malum relatum subiecto, cui est malum, aliquo saltem ex hisce tribus modis indebitum sit.

Propositio 6.

69 **N**on omne bonum relatum subiecto, cui bonum est, est debitum. Sed aliqua debita sunt; aliqua verò minimè.

Est certissimum. Nam, ut constat ex dictis q. 5. dona supernaturalia, quæ naturæ tanquam sub-

subiecto, valde sunt bona, & perfectiva, ipsi natura non sunt debita. Tandemque est de accidentibus præternaturalibus respectu eorum, subiectorum, quibus tum præternaturalia, tum bona, & perfectiva sunt. Cum tamen cuius entis debita sint tum prædicata essentialia eius, tum partes, & accidentia ipsi connaturalia, quæ bona sunt ipsi tanquam subiecto.

70 Ex dictis in hac, & præcedentibus propositionibus duo inferuntur discrimina inter bonum, & malum relatum. Primum, quod omnia mala relata subiecto, cui sunt mala, debita sunt. Cum tamen e converso non omnia, sed aliqua tantum bona relata subiecto, cui sunt bona, sint debita. Secundum, quod contradictorium omnis mali relati, ipsius subiecto bonum est iuxta proposit. 4. Non verò omnis boni relati contradictorium est vice versa malum ipsius subiecto. Siquidem contradictorium boni non debiti, eo ipso non est indebitum iuxta definitionem indebiti statutam q. 5. & consequenter neque malum: cum de ratione mali sit esse indebitum iuxta proposit. 5.

Propositio 7.

71 Quotiescunque aliquid alicui subiecto debitum est, eidem subiecto bonum est.

Quia, ut constat ex doctrina statuta q. 5. n. 5. quotiescunque aliquid alicui subiecto debitum est, non potest non in ipso subiecto esse ad illud exigentia, & appetitus saltem insatus. Sed exigentia, & appetitus innatus non dantur nisi ad illud, quod appetenti, & exigenti est bonum; ut est novissimum. Ergo, quotiescunque aliquid alicui subiecto debitum est, eidem subiecto bonum est.

72 Sed contra hanc propositionem potest opponi. Peccatori ut tali est debita poena, quæ tamen non bonum eius, sed malum quoddam est. Ergo. Respondeo, peccatori esse debitam poenam non ex iure, quod ipse peccator habeat ad illam; sed ex iure quod eius superior habet ad ipsum, puniendum. Unde hoc debitum non est passivum, de quo in propositione est sermo, sed activum, de quo ipsa non agit. Quocirca, loquendo proprie, non tam est dicendum, poenam debere peccatori, quam peccatorem ipsum debere solvere, seu luere, seu sustinere, aut pati poenam. Quo integrè propositio nostra manet illæsa.

Propositio 8.

73 Quotiescunque alicui subiecto aliquid indebitum est, eidem subiecto malum est.

Ita sentiunt omnes reipsa; cum dicunt, malum esse subiecto carere bono sibi debito. Siquidem omne indebitum contradictorium est debiti iuxta definitionem statutam q. 5. & omne debitum est bonum iuxta proposit. 7. Quo fit, ut omne indebitum contradictorium sit boni debiti, eiusque subinde exclusio, siue carentia, atque adeo malum iuxta sententiam omnium. Ratio à priori. Quia nequit non esse disconueniens, seu dissentaneum, atque adeo malum subiectum, carere bono aliquo sibi debito, ut satis ex se notum est. Sed, quidquid est subiecto indebitum contradicto-

rium atque adeo exclusio, siue carentia est alicuius boni debiti ipsi subiecto iuxta dicta nuperimè. Igitur nequit non esse disconueniens, seu dissentaneum, atque adeo malum subiecto, quidquid subiecto ipsi indebitum est. Rursum, nequit non subiectum evadere quasi foedum, siue deformè, atque adeo malum in se absolute à defectu cuiuslibet boni debiti sibi, ut ex se constat. Sed quoduis indebitum subiecto defectus est alicuius boni debiti ipsi, utpote eius contradictorium, ut constat ex dictis. Ergo nequit non subiectum evadere malum in se absolute à quolibet indebito sibi. Ast quidquid reddit subiectum malum in se absolute, eidem est malum respectivè iuxta proposit. 3. Igitur quodlibet subiecto indebitum eidem est respectivè malum. Quod erat ostendendum.

Ex hac, & ex præcedentibus propositionibus inferitur, indebitum, & malum subiecto ad convertentiam dici. Nam, quidquid est subiecto malum, eidem est indebitum. Et, quidquid est subiecto indebitum, eidem est malum. Debitum verò, & bonum subiecto non itidem. Nam licet omne subiecto debitum sit ipsi bonum. Non tamen omne subiecto bonum est ipsi debitum: cum multa bona subiecto sint ipsi non debita.

Propositio 9.

74 Contradictorium cuiusvis boni subiecto debiti ipsi subiecto malum est.

Quia est ipsi indebitum iuxta definitionem indebiti statutam q. 5. Et omne subiecto indebitum ipsi subiecto malum est iuxta proposit. 8.

Propositio 10.

75 Idem comparatione eiusdem esse simul debitum, & indebitum, impossibile est.

Tum quia isti termini evidentissimè sunt oppositi. Tum quia contra proposit. 1. idem comparatione eiusdem esset simul bonum, & malum. Siquidem omne debitum bonum, & omne indebitum malum est iuxta proposit. 7.

Propositio 11.

76 Nulli subiecto potest debitum esse id, quod ipsi impossibile est.

Quia, ut in moralibus nemo ad impossibile tenetur iuxta vulgatum axioma; ita absolute nullum debitum activum, & consequenter nullum ius, nullumque debitum passivum ad impossibile dari potest. Nullum ergo ens potest habere ius ad id, quod est ipsi impossibile. Nullique enti subinde potest debitum esse id, quod ipsi impossibile est. Quæ omnia satis superque sunt evidentiæ ex se, si sermo sit, uti est in propositione, de iure, & debito ad existentiam eius, quod enti impossibile est.

In hac quippe, & in sequentibus propositionibus, quoties comparamus ad subiecta quævis extrema, siue possibilia, siue impossibilia, siue contingentia, siue necessaria tanquam debita, vel indebita, bona, vel mala, &c. semper est sermo de illis consideratis quoad existentiam, seu prout in statu existentiali. Vtrum enim illa considerata præcisè prout in statu quiditativo, & se-

cundum suam quidditatem possibilem, aut impossibilem aliquam bonitatem, vel malitiam aut absolutam, aut respectivam ad aliqua subiecta habeant: & eis sint prout sic aliquo modo debita, vel indebita, inferius q. 8. & 9. examinandum nobis est. Quod dictum, & statum hic pro omnibus sequentibus propositionibus esto.

79 non Ex præsentem autem inferitur primo, quidquid in se est impossibile, nulli enti debitum esse posse: quia, quidquid in se est impossibile, & omni enti tanquam subiecto est impossibile, ut constat. Secundo inferitur, duo quavis extrema contradictionis, nulli enti posse simul debita esse: quia, coniunctum ex duobus quibusque extremis contradictionis in se est impossibile, ut etiam constat.

Propositio 12.

80 Contradictorium eius, quod est impossibile alicui subiecto, indebitum ipsi subiecto esse non potest.

Quia id est subiecto indebitum iuxta definitionem statutam q. 5. cuius contradictorium est debitum eidem subiecto. Ergo quando unum ex duobus extremis contradictionis non potest esse subiecto debitum, alterum eidem subiecto indebitum esse non potest. At, quando unum est impossibile subiecto, non potest ipsi debitum esse iuxta proposit. 11. Ergo neque tunc potest alterum esse ipsi subiecto indebitum.

Propositio 13.

81 Quod est subiecto necessarium, ipsi subiecto indebitum esse non potest.

Quia, quando aliquid subiecto est necessarium, contradictorium illius est eidem subiecto impossibile, ut constat ex se, & ex demonstratis in Pharo Scient. disp. 11. q. 5. At contradictorium eius, quod est subiecto impossibile, indebitum ipsi subiecto esse non potest iuxta proposit. 12. Ergo quod est subiecto necessarium, ipsi subiecto indebitum esse non potest. Hic tamen advertendum est, sermonem in istis propositionibus duntaxat esse de impossibilitate, necessitateque metaphysicâ, eaque prorsus absoluta ab omni aliâ suppositione, præterquam à suppositione existentie subiecti, cui ut existenti aliquid omnino impossibile, atque adeo non debitum, vel omnino necessarium, & ideo non indebitum est.

Propositio. 14.

82 Quidquid alicui subiecto necessarium est, id ipsi malum esse non potest.

Quia nec potest esse subiecto indebitum id, quod est subiecto necessarium iuxta proposit. 13. Nec potest esse subiecto malum id, quod non potest esse ipsi indebitum. Siquidem de ratione mali relati est, indebitum esse subiecto, cui malum est, iuxta proposit. 5.

Propositio 15.

83 Quidquid alicui subiecto impossibile

est, id ipsi malum esse non potest.

Quia nequit quidpiam per suam existentiam esse disconueniens alicui subiecto, quando illius existentia tali subiecto est impossibilis, ut ex se est manifestum. Esse autem quidpiam disconueniens subiecto, & ipsi esse malum idem est iuxta definitionem statutam q. 3. Tum esse quidpiam impossibile subiecto, & esse ipsi impossibilem illius existentiam, idem etiam est, ut ex se constat.

Propositio 16.

84 Quidquid alicui subiecto malum est, eo ipso ipsi subiecto contingens est.

Quia nequit esse tali subiecto aut necessarium, aut impossibile, iuxta proposit. 14. & 15. Et nequit non esse subiecto contingens id, quod ipsi nec necessarium, nec impossibile potest esse, ut constat ex se, & ex proposit. 11. demonstratâ in Pharo Scient. disp. 8. q. 4.

Propositio 17.

85 Quidquid alicui subiecto impossibile est, id ipsi bonum esse non potest.

Quia non potest quidpiam per suam existentiam esse conueniens, atque adeo bonum alicui subiecto, quando illius existentia tali subiecto est impossibilis, ut est in casu propositionis, iuxta dicta in simili proposit. 15.

Propositio 18.

86 Quidquid alicui subiecto bonum est, aut necessarium, aut contingens tali subiecto est.

Quia non potest esse illi impossibile iuxta proposit. 17. Et quidquid alicui subiecto non est impossibile, consequenter debet illi esse aut necessarium, aut contingens, ut patet ex se, & ex proposit. 11. Phari citatâ nuper proposit. 16.

Propositio 19.

87 Vtrumque extremum cuiusvis contradictionis eidem subiecto esse indebitum, impossibile est.

Quia, quando unum est indebitum, alterum est necessariò debitum iuxta definitionem indebiti statutam q. 5. Et hoc non potest esse simul debitum, & indebitum iuxta proposit. 10.

Propositio 20.

88 Vtrumque extremum cuiusvis contradictionis eidem subiecto esse malum, impossibile est.

Tum quia vtrumque esset eidem subiecto indebitum contra proposit. 19. siquidem omne malum subiecto ipsi est indebitum iuxta proposit. 5. Tum quia, quando unum ex contradictorijs est malum subiecto, alterum est ei necessariò bonum

M M M iux-

iuxta proposit. 4. Et nequit hoc esse eadem simul bonum, & malum iuxta proposit. 1.

Propositio 21.

89 Verumque extremum cuiusvis contradictionis eidem subiecto esse debitum, impossibile est.

Quia, quando vnum est debitum, alterum necessitatio est indebitum iuxta definitionem indebiti statutam q. 5. Et hoc non potest esse simul indebitum, & debitum iuxta proposit. 10.

Propositio 22.

90 Verumque extremum cuiusvis contradictionis eidem subiecto esse bonum, impossibile est.

Non enim potest vtrumque esse bonum debitum. Tum quia, non potest vtrumque esse debitum iuxta proposit. 21. Tum quia, quando vnum est bonum debitum, alterum necessitatio est malum iuxta proposit. 9. Et nequit hoc esse simul bonum, & malum iuxta proposit. 1. Quia eadem demonstratione ostenditur in eadem, non posse esse vnum bonum debitum, & alterum bonum non debitum. Restatque solum ostendendum, quod neque possit vtrumque esse bonum non debitum.

91 Id quod, explicando terminos ipsos, videtur satis, superque ostendi. Eo enim ipso, quod alterum ex duobus contradictorijs est precisa carentia alterius, non videntur posse ambo simul esse eidem subiecto bona: quia ex terminis ipsis apparet, nulli esse bonum hoc precise, quod est, carere aliquo sibi bono. Hoc enim ipso, quod est alicui bonum, atque adeo conueniens habere aliquid, nequit haud dubie esse eidem bonum, conueniensque carere illo; ut nequit esse bonum, & conueniens alicui, quod auferatur ab eo aliquid, quod ipsi erat bonum, & conueniens. In precisa quippe ablatione, siue carentia eius, quod erat alicui conueniens, nulla est excogitabilis conuenientia, quae respectu eiusdem sit talis per se, & formaliter.

92 Dico per se, & formaliter, Quia in hac & in 20. propositione (sicut & in plerisque alijs huius questionis) duntaxat est sermo de bonis, & malis respectivis; quae per se, & formaliter talia sunt comparatione subiecti, cui sunt bona, aut mala; non vero item de bonis, & malis respectivis; quae causatiue tantum sunt talia; quatenus scilicet conducunt, ut alia existant, quae sint per se, & formaliter bona, aut mala. Isto enim genere bonitatis duntaxat causatiue bene possunt ambo contradictionis extrema esse simul eidem subiecto mala, vel bona: quia potest vnumquodque eorum seorsum ad aliquod malum, aut bonum, ipsi vtile esse. Sicut etiam vnum malum, aut bonum formaliter, & alterum malum, aut bonum causatiue bene esse possunt. Sic aegritudo corporis, & eius carentia bonae sunt homini: prima; quia utilis ad lucrum spirituale: secunda; quia ad temporale: rursusque secunda; quia per se, & formaliter ipsi homini conueniens est. Aliterque eadem mala sunt homini: prima ob amissionem bonorum temporalium: secunda ob amissionem spiritualium; quae secum ferunt: rursusque pri-

ma; quia per se, & formaliter est homini disconueniens. Cum tamen per se, & formaliter prima duntaxat sit mala; quia disconueniens; & secunda duntaxat bona; quia conueniens. Pariterque in similibus.

Itaque non solum de conceptu malitiae iuxta proposit. 4. sed etiam de conceptu bonitatis respectivae, & formalis tum debite, tum etiam non debite esse videtur citra dubium, quod in ambobus eiusdem subiecti simul reperiri non possunt. Unde, quando alterum per se, & formaliter alicui subiecto fuerit bonum, alterum per se, & formaliter eidem subiecto bonum non erit: sed vel erit malum, si fuerit primum bonum debitum; vel erit adiaphoron, seu indifferens, si fuerit primum bonum non debitum.

Propositio 23.

93 Quidquid vnicuique subiecto essentialiter est, ipsi essentialiter debito debitum est.

Constat ex dictis q. 5. Nam id dicimus subiecto essentialiter, cum quo subiectum essentialiter est connexum. Hoc autem esse ipsi subiecto debito debito essentialiter, ex se, & ex ibi dictis n. 49. satis compertum est.

Propositio 24.

94 Esse alicui subiecto indebitum id, quod est ipsi essentialiter, impossibile est.

Quia nequit non esse debitum enti id, quod est ipsi essentialiter iuxta proposit. 23. Repugnatque, ut sit simul debitum, & indebitum iuxta proposit. 10.

Propositio 25.

95 Quidquid vnicuique subiecto est essentialiter, ipsi subiecto bonum est.

Quia est ipsi subiecto debitum iuxta proposit. 23. Et omne alicui subiecto debitum ipsi est bonum iuxta proposit. 7.

Ex hac propositione inferitur, vnumquodque sibi ipsi esse bonum. Quia nihil magis vnicuique essentialiter, quam idem ipsum sibi, ut constat.

Propositio 26.

96 Nulli subiecto potest esse malum id, quod est ipsi essentialiter.

Tum quia nulli subiecto potest id esse indebitum iuxta proposit. 24. Quale necessitatio est suo subiecto omne malum iuxta proposit. 5. Tum quia necessitatio est subiecto bonum id, quod est ipsi essentialiter iuxta proposit. 25. Et nequit esse simul bonum, & malum iuxta proposit. 1.

Ex hac propositione inferitur, nullum ens posse sibi ipsi esse malum. Siquidem nihil est magis vnicuique essentialiter, quam idem ipsum sibi, ut dictum est super.

Propositio 27.

100 Id, à quo redditur, euadit ve quoduis ens in se absolutè bonum, aut debitum, aut non debitum ipsi enti esse potest.

Quia debet esse ipsi enti respectiue bonum iuxta proposit. 3. Et bonum relatum subiecto, cui est respectiue bonum, aut debitum, aut non debitum esse potest iuxta proposit. 6.

Propositio 28.

101 Id, à quo redditur, euadit ve quoduis ens in se absolutè malum, necessariò debet esse indebitum ipsi enti.

Quia debet esse ipsi enti respectiue malum iuxta proposit. 3. Et quidquid alicui subiecto malum est respectiue, necessariò est ipsi subiecto indebitum iuxta proposit. 5.

Propositio 29.

102 Quoduis ens à quolibet sibi debito euadit in se absolutè bonum.

Quia euadit in se absolutè bonum à quolibet sibi bono iuxta proposit. 3. Et quodlibet sibi debitum est sibi bonum iuxta proposit. 7.

Propositio 30.

103 Quoduis ens à quolibet sibi indebito euadit in se absolutè malum.

Quia euadit in se absolutè malum à quolibet sibi malo iuxta proposit. 3. Et quodlibet sibi indebitum est sibi malum iuxta proposit. 8.

Propositio 31.

104 Impossibile est, quòd aliquod ens euadat in se absolutè malum ab aliquo sibi necessariò.

Quia non potest ens euadere in se absolutè malum, nisi ab aliquo sibi respectiue malo iuxta proposit. 3. Et nequit esse enti respectiue malum id, quod est ipsi necessarium iuxta proposit. 14. Tum; quia necesse est, esse enti indebitum illud, à quo ens euadit in se absolutè malum iuxta proposit. 28. Quale esse non potest illud, quod enti est necessarium iuxta proposit. 13.

Propositio 32.

105 Impossibile est, quòd aliquod ens euadat in se absolutè malum ab aliquo sibi impossibili.

Quia non potest ens euadere in se absolutè malum, nisi ab aliquo sibi respectiue malo iuxta proposit. 3. Et nequit esse enti respectiue malum, quod est ipsi impossibile iuxta proposit. 15.

Propositio 33.

106 Non potest vllum ens euadere in se absolutè malum, nisi ab aliquo sibi contingente.

Quia non potest euadere in se absolutè malum, nisi ab aliquo sibi respectiue malo, iuxta proposit. 3. Et quidquid est ei respectiue malum, eo ipso est ipsi contingens iuxta proposit. 16.

Propositio 34.

107 Non potest vllum ens euadere in se absolutè bonum ab aliquo sibi impossibili.

Quia non potest euadere in se absolutè bonum, nisi ab aliquo sibi respectiue bono iuxta proposit. 3. Et nequit esse ei respectiue bonum, quod est ipsi impossibile iuxta proposit. 17.

Propositio 35.

108 Non potest vllum ens euadere in se absolutè bonum, nisi ab aliquo sibi aut necessariò, aut contingente.

Quia non potest euadere in se absolutè bonum, nisi ab aliquo sibi respectiue bono iuxta proposit. 3. Et quidquid est ei respectiue bonum, eo ipso est ipsi aut necessarium, aut contingens iuxta proposit. 18.

Propositio 36.

109 Impossibile est, vt aliquod ens ab aliquo sibi essentiali euadat in se absolutè malum.

Quia non potest ens euadere in se absolutè malum, nisi ab aliquo sibi respectiue malo iuxta proposit. 3. Et nequit esse enti respectiue malum id, quod est ipsi essentiali iuxta proposit. 26. Tum quia necesse est, esse enti indebitum illud, à quo ens euadit in se absolutè malum iuxta proposit. 28. Quale esse non potest illud, quod enti est essentiali iuxta proposit. 24.

Per hanc propositionem demonstratum manet contra Manichæos, & Asectas, esse impossibile, vt aliquod ens per suam essentiam, siue ab essentia sua habeat, esse absolutè malum in se. Siquidem nihil est cuiuslibet enti magis essentiali, quam ipsa essentia eiusdem, vt est manifestum.

Propositio 37.

111 Necesse est, vt vnumquodque ens bonum in se absolutè euadat per id, quod sibi est essentiali formaliter.

Quia quod est vnicuique essentiali, ipsi bonum est respectiue iuxta proposit. 25. & quidem formaliter etiam, quando est essentiali formaliter, vt ex se est manifestum. Necesse autem est, vt ab omni eo, quod sibi est bonum formaliter, & respectiue, euadat vnumquodque ens bonum in se absolutè iuxta proposit. 3.

Ex hac propositione constat, necessarium esse, vt quoduis ens per suam essentiam, siue ab
M M M 2 essen.

essentiã suã bonum absolute in se sit. Atque ita non solum non possit esse malum; sed neque possit esse indifferens, sine adiaforon. Quandoquidem nihil magis essenziale formaliter est unicuique enti, quã ipsa essentia eiusdem, ut notum est.

Propositio 38.

113 Quidquid de malitiã, & de malo in præcedentibus propositionibus dictum est, eodem pacto de imperfectione positivã, & de imperfecto positivè venit intelligendum.

Quia iuxta definitiones statutas q. 4. imperfectio positivã, & imperfectum positivè à malitiã, & malo non differunt.

114 Quæcumque autem hæcenus in præcedentibus propositionibus demonstrata sunt de bono, & malo, de debito, & indebito, &c. eisi potissimum conveniant eis bonis, & malis, debitis, & indebitis, &c. quæ simpliciter talia sunt iuxta notationem, atque divisionem eorum factam supra q. 5. sine; suo tamen proportionali modo illis etiam conveniant, quæ talia sunt tantum secundum quid; illisque proinde etiam sunt applicanda. Quod facile ab unoquoque præstari poterit.

Propositio 39.

115 Nulla perfectio simpliciter simplex cum aliã perfectione simpliciter simplici est incompatibilis in eodem ente.

Quia, cum perfectio simpliciter simplex omni aliã secum incompatibilis in eodem ente maior sit iuxta definitionem statutam q. 6. si duæ quæque perfectiones simpliciter simplices comparate inter se essent incompatibiles in eodem ente, prima esset maior secundã, & secundã vicissim maior primã. Quod manifestè est impossibile iuxta doctrinam univesalem de æqualibus, & inæqualibus traditam in Pharo Scient. disp. 16. q. 3.

116 Ex hac propositione immediatè inferunt docti Recentiores, ut vidimus disp. 1. q. 7. n. 155. omnes omnino perfectiones simpliciter simplices excoꝛitabiles in eodem omnino ente simul compatibiles esse. Male tamen. Quia, cum fieri possit, ut sit oppositum aggregato id, quod nulli ex partibus eius seorsim sumpta oppositum est, iuxta doctrinam demonstratam in Pharo Scient. disp. 4. q. 4. proposit. 27. ex eo, quod quavis perfectio simpliciter simplex nulli aliarum opposita sit, cum qualibetque subinde compati possit in eodem ente, non bene inferatur, illam non esse oppositam vlli aggregato aliarum, sicque compatibilem esse in eodem ente cum omnibus alijs simul sumptis. Verum autem hoc vltimum bene aliter, aut aliunde inferatur, ex dicendis postmodum constabit.

Propositio 40.

117 Perfectiones simpliciter simplices ex suis conceptibus vel æquales inter se, vel inæquales esse possunt.

Est certissimum. Quia singulas esse maiores omnibus suis oppositis, ut esse debent, non ob-

stat, quominus sint inter se vel æquales, vel inæquales. Id quod veluti experimentaliter constat in earum plerisque; conceptus siquidem entis, viventis, intellectui, omnipotentis, æterni, infiniti, &c. manifestè sunt inter se perfectione inæquales; cum tamen manifestè etiam omnes perfectiones sint simpliciter simplices. Potentie verò effectivæ æqualium effectuum æquales perfectione sunt ex suis conceptibus præcis: sicut & potentie intellectivæ æqualium obiectorum præcis sumptæ; alijque eiusmodi conceptus. Qui manifestè etiam sunt perfectiones simpliciter simplices.

Ex hac propositione inferitur, posse vnam perfectionem simpliciter simplicem excedere perfectionem aggregati plurium aliarum; tametsi cuiusvis aggregati perfectio maior sit perfectione singularium partium sui. Quia potest vna plurium aliarum sic superare perfectionem, ut etiam superet perfectionem aggregati resultantis ex illis. V.g. solus conceptus omnipotentis multum, imò infinite excedit in perfectione aggregatum, coalescens ex conceptibus entis, substantialis, viventis, intellectui, & volitui. Cum ille proprius Dei sit, quamdamque perfectionis infinitudinem secum ferat: hoc verò totum aggregatum in creaturã non sic infinitã possit existerè.

Propositio 41.

118 Compositum ex pluribus perfectionibus in eodem ente compatibilibus, & nullam secum ferentibus imperfectionem maior perfectio est, quã singula earum.

Quia in tali composito ad suas partes comparato evidenter habet locum illud certum principium, *Totum est maius sua parte.* Quidquid sit de aggregato ex pluribus perfectionibus vel incompatibilibus inter se, vel mixtis cum imperfectionibus. De quo ad rem alibi.

Ex hac propositione inferitur, compositum ex pluribus perfectionibus simpliciter simplicibus, aut ex pluribus perfectionibus simpliciter in eodem ente compatibilibus maiorem perfectionem esse, quã singula earum; quia utraque ex conceptibus suis ab imperfectionibus sunt immunes, ut ex earum definitionibus statuumus q. 6.

Propositio 42.

119 Impossibile est, ut aggregatum ex solis perfectionibus simpliciter simplicibus compositum non sit itidem perfectio simpliciter simplex.

Contradictorium potius videtur verum. Nam si aggregato composito ex solis duabus perfectionibus simpliciter simplicibus A B opposita sit perfectio simpliciter simplex A, ut fieri potest iuxta dicta proposit. 39. ipsumque integrum aggregatum minor perfectio sit, aut saltem non maior perfectione A, ut etiam fieri potest iuxta dicta proposit. 40. ipsummet utique aggregatum ex solis duabus perfectionibus simpliciter simplicibus compositum, uti supponitur, non erit perfectio simpliciter simplex: quia non erit perfectio maior omni sibi opposita: quandoquidem perfectione A opposita sibi maior non erit.

Nilominus propositio data est demonstranda. Pro quo suppono ut prius certum quo-

quælibetque quoduis extremum nulli ex partibus cuius aggregati oppositum ipsi aggregato oppositum est, quamlibet partem talis aggregati necessariò esse oppositam aggregato coalescenti ex residuo, & ex dicto extremo. Itaque si A est oppositum aggregato ex B C, cum non sit oppositum ipsi B, aut C, sumptis seorsim, necesse est ut B oppositum sit aggregato A C, & C aggregato A B. Si enim B non esset oppositum aggregato A C, simul cum illo posset esse: atque ita simul esse posset B A C. Quo fieret, ut A non esset oppositum aggregato B C contra suppositionem. Tantumdemque est de alijs casibus, de cæterisque similibus cuiuslibet omnino aggregati ex quavis multitudine partium aut finitæ, aut etiam infinitæ compositi. Quippe in omnibus locum habet demonstratio facta, ut est notissimum.

123 Hoc posito demonstro propositionem ab absurdo. Quoniam, ut aliquod aggregatum ex solis perfectionibus simpliciter simplicibus compositum, v.g. illud B C, non esset perfectio simpliciter simplex, necessaria erant omnino duo. Primum, quòd illud oppositam sibi haberet aliquam perfectionem non minorem, sed aut maiorem se, aut sibi æqualem, v.g. A. Secundum, quòd tali perfectioni A nulla pars eius esset opposita. Quòd primum erat necessarium, est clarum. Quia, si dictum aggregatum nullam perfectionem sibi oppositam haberet se non minorem, omni perfectione sibi opposita esset illud maius; perfectioque subinde simpliciter simplex illud esset iuxta definitionem. Quòd autem etiam secundum necessarium erat, non minus clarum est. Quia, si aliqua pars dicti aggregati puta B tali perfectioni A opposita esset, quandoquidem B non potest non esse minor perfectio quàm est totum aggregatum B C iuxta proposit. 41. B utique non posset non habere sibi oppositam perfectionem A non minorem se, sed maiorem, (siquidem nequit non esse maius minore, quod est maius, vel æquale maiori, ut constat): fieretque proinde, uti B & esset perfectio simpliciter simplex, uti in casu supponitur; & simul non esset: quia non omni sibi opposita maior esset. Quod est chymericum. Stat itaque demonstratum hæcenus, necessarium omnino esse adhuc, ut aggregatum B C, ex solis perfectionibus simpliciter simplicibus compositum, non sit perfectio simpliciter simplex, tum quòd sic illud oppositum perfectioni A se non minori, tum quòd eius partes B C seorsim ipsi A opposita non fiat. Pergo. Sed est impossibile, quòd aggregatum B C ex una parte sit compositum ex solis perfectionibus simpliciter simplicibus, uti supponitur; ex alia vero sit oppositum perfectioni A non minori se, cui partes eius non sint opposita sumpta seorsim. Ergo est impossibile, quòd aggregatum B C, ex solis perfectionibus simpliciter simplicibus compositum, non sit perfectio simpliciter simplex. Maior demonstrata supponitur. Et consequentia planè est legitima. Minor autem sic demonstratur. Eo ipso, quòd aggregatum B C oppositum sit perfectioni A, cui B, & C seorsim non sint opposita, non potest non perfectio B esse opposita aggregato A C iuxta suppositionem factam n. 122. Cumque aggregatum A C, utpote coalescens ex perfectionibus non oppositis, atque adeò compatibilibus in eodem ente nequeat non esse perfectio maior, quàm A, iuxta proposit. 41. Et A, utpote perfectio non minor perfectione

B C, sit maior perfectione B iuxta dicta; conficitur B perfectionem esse longè minorem perfectione A C sibi opposita: proindeque B neutiquam esse perfectionem simpliciter simplicem; qualis supponitur esse in casu; qui proinde est implicatorius. Repugnat igitur, quòd aggregatum B C ex ipsis B, & C tanquam ex perfectionibus simpliciter simplicibus sit compositum, & simul habeat perfectionem A non minorem se oppositam sibi, & non suis partibus sumptis seorsim, prout necessarium erat adhuc, ut illud nihilominus perfectio simpliciter simplex non esset. Unde consequenter est impossibile, ut aggregatum B C, & quodlibet aliud huiusmodi ex solis perfectionibus simpliciter simplicibus compositum sit, & ipsum non sit itidem perfectio simpliciter simplex. Quòd erat demonstrandum. Ex quibus etiam iam apparet, casum, quo n. 121. videbatur probari oppositum, omnino impossibilem esse.

Est autem sermo tam in propositione, quàm in tota eius demonstratione de aggregato composito ex solis perfectionibus simpliciter simplicibus, quæ compatibles sint in eodem ente: quale non potest non esse, quòd compositum supponitur ex solis duabus: siquidem iuxta demonstrationem factam proposit. 39. duæ quæque perfectiones simpliciter simplices non possunt non in eodem ente compatibles esse. Ob id pro securitate suppositionis in aggregato ex duabus tantum partibus composito posuimus semper exemplum. Cum tamen demonstratio facta uniuersalis sit pro omnibus aggregatis ex quibuslibet multitudinibus partium compositis; dummodò omnes uniuscuiusque partes perfectiones sint simpliciter simplices in eodem ente compatibles.

Propositio 43.

125 Omnis multitudo finita, siue omnis numerus excogitabilis quarumlibet perfectionum simpliciter simplicium necessariò constat ex partibus simul in eodem ente compatibilibus.

Quoniam, acceptis imprimis ex quolibet numero dato singulis binarijs, iuxta proposit. 39. reperiemus, uniuscuiusque binarij duas vnitates in eodem ente necessariò compatibles esse. Cum autem iuxta proposit. 42. quoduis dictorum binarij necessariò sit perfectio simpliciter simplex; acceptis deinde singulis eiusdem numeri quaternarijs rursus per eandem proposit. 39. reperiemus, uniuscuiusque quaternarij duo binaria necessariò itidem esse in eodem ente compatibilia. Pariterque eisdem ex titulis reperiemus, esse in eodem ente necessariò compatibilia uniuscuiusque octonarij duo quaternaria; & ita deinceps; donec ad duas medietates accedamus integri numeri. Quo tandem concludemus omnes omnino partes eius simul in eodem ente necessariò compatibles esse, ut propositio data fert.

126 Ex qua deinde plane inferitur, quamlibet perfectionem simpliciter simplicem non solum cum quolibet aliâ seorsim esse compatibilem in eodem ente iuxta proposit. 39. sed etiam cum quouis aliarum aggregato finito.

127 Unde rursus sequitur manifestè, nullum esse numerum perfectionum simpliciter simplicium in eodem ente compatibilium, quo maior alius dari non possit. Quia cuilibet dato alix, & alix per-

perfectiones simpliciter simplices cum ipso compatibiles possunt adiungi sine fine iuxta demonstrationes factas. Ex quo patet, perfectiones simpliciter simplices in eodem ente compatibiles syncategorematicè esse infinitas. Id quod stare nequit nisi multitudo perfectionum simpliciter simplicium possibilium, siue excogitabilium intra sumum possibilitatis statum infinita sit categorematicè, vt constat ex generali doctrinà de huiusmodi infinitis traditâ supra disp. 13. q. 2. proposit. 1.

128 Verùm enim verò, quia sermo est impræfentiarum de compatibilitate perfectionum simpliciter simplicium in eodem ente per identitatem, scire opus est, distinctionem, ac multiplicationem earum plerunq; per solam nostram rationem fieri. Quæ enim in eodem ente sunt compatibiles, atque adeò compatiuntur defacto, vna perfectio sunt reipsa; quia reipsa omnes sunt idem; tot autem per rationem nostram euadunt, quot à nobis concipiuntur distinctæ eâ, quam habemus, facultate dissecandi idem ens in diuisum in plures conceptus, siue formalitates. Possumus autem in eodem ente plures, & plures sine fine distinguere; minores tamen semper, & minutiores; qua ratione diximus supra disput. 2. q. 8. posse nos attributa diuina sine fine multiplicare. Quo pacto perfectiones in eodem ente distinguibiles (vti diximus ibidem de attributis in Deo) syncategorematicè infinitæ dicendæ venient; correspondente videlicet huic infinito alio categorematico intra possibilitatis statum, non tam ipsatum perfectionum, (cùm illæ reipsa sint vna), quàm cognitionum possibilium nostrarum, quibus illæ sine fine distinguibiles sunt. Iam verò perfectiones in entibus distinctis repertæ, quando in eundem conceptum vniuocum per rationem nostram conspirant, vna censentur in talibus entibus multiplicabilis. Sic se habet perfectio prædicati substantiæ; sic perfectio prædicati viuentis; & cæteræ huiusmodi. Possunt præterea, & solent concipi à nobis huiusmodi perfectiones abstractæ, & præcisæ, eæque aut magis, aut minus, in plures vt, aut pauiores partes dissecæ. Ex quibus dein considerare possumus aliquam multitudinem in vno ente identificabilem, & aliam maiorem in alio, & aliam in alio, &c. Quod est, considerare totidem entia quoad perfectiones conuenientes sibi inæqualia, aut etiam dissimilia, &c. Ex quibus iam satis apparet, quo pacto circa distinctionem, & multitudinem huiusmodi perfectionum philosophandum sit.

Propositio 44.

129 Quæuis omnino perfectio simpliciter simplex necessariò debet esse aut propria, entis omnium optimi, aut ipsi, & non optimo communis.

Est clarum, Nam alioquin cum ente omnium optimo, atque adeò cum aliqua perfectione simpliciter simplici (qualis manifestè illud est) non esset compatibilis contra proposit. 39. Cùm constet nullum prædicatum compati cum ente optimo, siue ei conuenire, quod non sit vel ipsius proprium, vel ipsi & non optimo commune. Tum perfectio nec propria entis optimi, nec communis ipsi, & non optimo, necessariò debet esse propria non optimi, vt etiam constat; annexamque subinde ferre secum imperfectionem prædi-

cati non optimi contra quiditatem perfectionis simpliciter simplicis statutam q. 6.

Quo eodem pacto venit demonstrandum, quamlibet omnino perfectionem simpliciter simplicem necessariò debere esse aut propriam entis à se, aut ipsi & enti ab alio communem. Et consequenter nullam omnino posse esse propriam entis ab alio.

Propositio 45.

130 Ens omnium excogitabilium optimum ex suo proprio conceptu includit, siue habet in se omnes omnino perfectiones simpliciter simplices.

Si enim aliquam non haberet, planè sequeretur, ens optimum non esse optimum. Quod est chymæricum. Quoniam ens optimum titulo talis manifestè est quædam perfectio simpliciter simplex, eoque iure cum eâ alterâ, qua careret, in eodem alio tercio ente compati posset iuxta proposit. 39. Quod tertium iuxta proposit. 41. qualibet parte sui, atque adeò ipso ente optimo necessariò euaderet melius. Quo fieret, vt daretur ens melius optimo. Sicque optimum non esset optimum: quia optimum est, quo non datur melius.

Vel aliter ostensuè. In ente omnium optimo omnes perfectiones reperiuntur, quæ vel ipsius propriæ, vel ipsi, & cuiuslibet alteri enti communes sunt, vt ex se est manifestum. Igitur reperiuntur omnes perfectiones simpliciter simplices. Quandoquidem nulla earum est, quæ non sit aut propria entis optimi, aut ipsi, & cuiuslibet alteri enti communis iuxta proposit. 44.

Ex hac propositione inferitur primò, perfectiones simpliciter simplices non solum in quouis numero finito iuxta dicta proposit. 43. Sed etiam in quouis multitudine infinita esse compatibiles in eodem ente, qua ratione illæ possunt esse quoad multitudinem infinitæ iuxta dicta ibidem. Quandoquidem multitudo omnium omnino earum in ente optimo compatibilium iuxta propositionem præsentem omnes earundem excogitabiles multitudines tam infinitas, quàm finitas complectitur in se.

Secundò inferitur ex eadem, ens omnium excogitabilium optimum ex suo conceptu obiectiuo, atque adeò intra statum quiditatum præcisè euidenter esse possibile, & necessariò existens. Quia possibilitas, & necessaria existentia ex conceptibus suis obiectiuis, & intra statum quiditatum præcisè euidenter sunt perfectiones simpliciter simplices repertæ vt sic simul cum alijs omnibus in dicto ente optimo iuxta dicta.

Quomodo verò nos hinc non possumus inferre, ens omnium excogitabilium optimum reuera, & simpliciter esse possibile, & necessariò existens in statu existentiali absoluto, ex dictis supra disp. 1. q. 5. & 7. constat; rursumque ex dictis infra q. 9. constabit amplius.

131 Tertiò inferitur, ens omnium excogitabilium optimum eo ipso ex suo itidem conceptu obiectiuo esse vnicum. Tum quia esse vnicum euidenter est perfectio simpliciter simplex, vt constat ex demonstratione secundâ factâ pro vnitare Dei supra disp. 12. q. 2. Tum quia, si entia optima essent plura, vnumquodque titulo optimi reliquis melius esset. Sicque vnumquodque simul esset magis, & minus bonum, quàm singula alia. Quod est chymæricum.

Pro-

Propositio 46.

137 Nulla perfectio simpliciter simplex cum aliqua perfectione simpliciter est incompatibilis in eodem ente.

Quia, cum perfectio simpliciter ut minimum debeat esse æqualis cuilibet sibi opposita, & perfectio simpliciter simplex omni sibi opposita sit maior iuxta definitiones statutas q.6. si aliqua perfectio simpliciter simplex, & aliqua perfectio simpliciter essent opposita inter se, prima esset maior secunda, & secunda nihilominus esset æqualis primæ. Quod manifestè est impossibile iuxta doctrinam vniuersalem de æqualibus, & inæqualibus traditam in Pharo Scient. disp. 16. q.3.

Propositio 47.

138 Perfectiones simpliciter ex suis conceptibus vel æquales inter se, vel inæquales esse possunt.

Quia, debere singulas earum esse omnibus sibi oppositis aut maiores, aut saltem æquales iuxta suam definitionem statutam q.6. non obstat, quominus illæ inter se possint esse vel æquales, vel inæquales, prout in simili, quod ad rem attinet, proposit. 40. statutum est. Vnde iuxta ibi etiam dicta vna perfectio simpliciter aggregato plurimum aliarum potest maior esse.

Propositio 48.

139 Necessè est, vt sit perfectio simpliciter simplex quoduis compositum ex duabus, quarum altera est perfectio simpliciter simplex, & altera perfectio simpliciter.

Quia, vt talis non esset, necessarium erat, quod illud aliquam perfectionem non minorem se sibi haberet oppositam, quæ partibus eius seorsim sumptis opposita non esset. Et hæc duo compati nequeunt cum eo, quod altera talium partium sit perfectio simpliciter simplex, & altera perfectio simpliciter, iuxta demonstrationem factam proposit. 42. quæ casum etiam presentis propositionis amplectitur, vt eam recolenti, & huc applicanti notum fiet.

Propositio 49.

140 Quæuis perfectio simpliciter simplex cum quouis numero perfectionum simpliciter est compatibilis in eodem ente.

Accipiamus enim quemuis numerum perfectionum simpliciter v. g. quaternarium; & planè inueniemus, quod per proposit. 46. quæuis perfectio simpliciter simplex cum quouis vnitate numeri accepti erit compatibilis in eodem ente v. g. cum primâ. Cùmque compositum ex tali perfectione simpliciter simplici, & ex dictâ primâ sit necessariò etiam perfectio simpliciter simplex iuxta proposit. 48. tale compositum rursus per eandem proposit. 46. erit compatibile cum secundâ similiterque compositum secundum resultans ex primo, & ex secundâ eodem titulo erit compatibile cum terciâ. Compositumque hoc tertium cum quartâ. Et ita deinceps in infinitum, accepto itidem quouis alio numero maiore, & maiore sine fine.

Cum quouis igitur numero excogitabili perfectionum simpliciter est compatibilis in eodem ente quæuis perfectio simpliciter simplex. Sumptis videlicet illis omnibus non tantum diuisiue, sed etiam collectiue. Id namque est, quod euidenter per demonstrationem factam ostenditur.

Cùmque omnis compatibilitas euidenter sit mutua, sequitur planè, perfectiones simpliciter in quouis numero collectiue, atque adeò simul cum quouis perfectione simpliciter simplici compatibiles esse in eodem ente.

Propositio 50.

142 Nullus numerus perfectionum simpliciter simplicium cum aliqua, aut cum aliquo numero perfectionum simpliciter est incompatibilis in eodem ente.

Quia quilibet numerus perfectionum simpliciter simplicium aliqua est perfectio simpliciter simplex iuxta proposit. 42. Et nulla perfectio simpliciter simplex cum aliqua, aut cum aliquo numero perfectionum simpliciter est incompatibilis in eodem ente iuxta proposit. 46. & 49.

Propositio 51.

143 Omnes perfectiones simpliciter cuiuslibet numeri comparatæ inter se collectiue, & simul sunt compatibiles in eodem ente.

Quia collectiue, & simul sunt compatibiles cum eodem tertio scilicet cum quouis perfectione simpliciter simplici in eodem ente iuxta proposit. 49. Et euidenter est, quæcunque simul cum eodem tertio in eodem ente compatibilia sunt, & inter se simul in eodem ente compatibilia esse.

Propositio 52.

144 Quæuis omnino perfectio simpliciter necessariò debet esse aut propria entis omnium optimi, aut ipsi, & non optimo communis.

Nam alioquin eam aliqua perfectione simpliciter simplici (qualis est ens omnium optimum) non esset compatibilis contra proposit. 46. Aliquamque contra suam quiditatem expositam q.6. haberet annexam imperfectionem; vt argumentabamur in simili proposit. 44.

Vnde iuxta ibi etiam dicta quæuis omnino perfectio simpliciter necessariò debet esse aut propria entis à se, aut ipsi, & enti ab alio communis; quin possit vltatenus esse propria entis ab alio.

Propositio 53.

146 Ens omnium excogitabilium optimum ex suo proprio conceptu includit, siue habet in se non solum omnes perfectiones simpliciter simplices iuxta proposit. 45. sed insuper omnes perfectiones simpliciter.

Demonstratur primò ab absurdo. Nam si aliqua, aut quouis aggregato earum careret, sequeretur, ens optimum non esse optimum. Quod est chymericum. Quoniam titulo talis manifestè est quædam perfectio simpliciter simplex, eoque iure in eodem tertio ente compati posset cum eâ aut perfectione, aut multitudine perfectionum,

sim-

simpliciter; qua careret, iuxta proposit. 46. & 49. Quod tertium ens iuxta proposit. 41. qualibet parte sui, atque adeo ipso ente optimo necessario euaderet melius. Quo fieret, ut daretur ens melius q. optimo. Sicque optimum non esset optimum; quia optimum est, quo non datur melius.

147 Secundò ostensivè. Quia in ente omnium optimo omnes perfectiones reperiuntur, quæ vel ipsius propriæ, vel ipsi, & cuilibet alteri enti communes sunt, ut ex se est manifestum, Igitur reperiuntur omnes perfectiones simpliciter. Quandoquidem nulla earum est, quæ non sit aut propria entis optimi, aut ipsi, & cuilibet alteri enti communis iuxta proposit. 52.

148 Ex hac propositione inferitur, perfectiones simpliciter non solum in quouis numero iuxta proposit. 49. sed etiam in quavis multitudine infinita esse compatibles in eodem ente; quia ratione illæ possunt esse quoad multitudinem infinitam iuxta dicta circa proposit. 43. Quandoquidem multitudo omnium omnino earum in ente optimo compatibilium omnes earumdem excogitabiles multitudines tam infinitas, quam finitas complectitur in se.

149 Porro, quæcumque in hac, & præcedentibus propositionibus de perfectione simpliciter dicta sunt, utriusque ipsius speciei commemoratæ q. 6. sine communia sunt. Fundantur enim in eo, quod illa sit saltem æqualis suis oppositis, & nulli earum minor. Quod utriusque ipsius speciei convenit.

Propositio 54.

150 Multæ perfectiones simpliciter simplices cum multis perfectionibus secundum quid sunt compatibles: de factoque subinde compatiuntur in eisdem entibus.

Est certum. Quia prædicata generalia entis, substantialis, spiritualis, viventis, intellectui, volitui, & alia huiusmodi ex universaliorebus cum prædicatis differentialibus specierum eis inferiorum, ut Angelorum, elementorum, animalium, plantarum, lapidum, aliarumque huiusmodi in ipsis speciebus, atque adeo in omnibus individuis earum compatiuntur per identitatem defecto, ut est notissimum. Cum tamen illa prædicata priora perfectiones simpliciter simplices: hæc verò posteriora perfectiones secundum quid sint manifestæ: eo quod unumquodque priorum nullam; unumquodque verò posteriorum aliquam aliam perfectionem oppositam sibi habent, & se maiorem. De quo nullum est dubium.

Propositio 55.

151 Aliquæ perfectiones simpliciter simplices minores perfectiones sunt ex suis conceptibus, quam aliquæ perfectiones secundum quid.

Est etiam certum. Cum sit manifestum, prædicatum entis, & prædicatum substantiæ prædicis sumpta minores perfectiones esse, quam prædicata differentialia quibus Angeli, & homines in suis conceptibus constituuntur. Et tamen illæ perfectiones simpliciter simplices; hæc verò perfectiones secundum quid sunt; ut non minus est notum.

Vnde patet; bene posse perfectionem aliquam ferentem secum annexam imperfectionem negatiivam; qualis est omnis perfectio secundum quid, ut iuxta definitionem eius statumus q. 6. maiorem esse nihilominus aliâ ab omni imperfectione immuni; qualis est omnis perfectio simpliciter simplex, ut pariter iuxta eius definitionem ibidem statutum est.

Propositio 56.

152 Dux, vel plures perfectiones secundum quid inter se comparatæ aut compatibles, aut incompatibiles esse possunt in eodem ente.

Quia neutrum horum recusat conceptus quiditativus earum. Esse enim unamquamque earum minorem alicui saltem ex sibi oppositis, ob idque mixtam imperfectionem, in quo stat earum quidditas, neque obstat, quominus illæ in eodem ente compatiantur, neque obstat, quominus illæ oppositæ etiam sint inter se, ut satis ex se notum est. Et per exempla fit manifestum. Nam conceptus accidentis, & conceptus corporei, qui planè sunt perfectiones secundum quid, in eodem calore reperiuntur. Differentiæ verò specificæ aeris, & lapidis, aliarque huiusmodi, quæ apertè sunt etiam perfectiones secundum quid, incompatibiles sunt in eodem ente, ut est notum.

Propositio 57.

153 Melius est enti, esse non imperfectum, quam esse imperfectum, cæteris paribus.

Ex terminis ipsis est notissima propositio. Sed explicare illam distinctius, oportet, supponendo imprimis, dumtaxat agi impræsentiarum, de imperfectionibus negatiivis, non de positivis iuxta distinctionem earum traditam supra q. 4. Quo posito, si sermo sit de imperfectione integrali, aut centrali consistente in verâ negatione, aut complementi, aut accidentis perfectiui entis prout statumus in eadem q. 4. veritas propositionis clarissima est. Cum sit clarissimum, melius se habere ens cum tali complemento, aut accidente, quam cum eorum carentiâ, seu negatione, cæteris immutatis. Quod ipsum est, melius esse enti, esse non imperfectum, quam esse imperfectum, isto genere imperfectionis, cæteris paribus.

Si verò sit sermo de imperfectione essentiali consistente iuxta dicta ibidem in eo, quod aliqua perfectio entis alterius maioris sit exclusivæ propter oppositionem, incompatibilitatemque cum illâ in eodem ente, sensus propositionis est, melius esse enti loco cuiusvis perfectionis exclusivæ alterius maioris, habere aliam ei saltem æqualem, quæ nullius maioris sit exclusivæ. Hoc enim est, melius esse enti loco cuiusvis perfectionis imperfectione aliqua mixtæ habere aliam ei saltem æqualem ab omni imperfectione immunem. Quod ipsum est, melius esse enti, non esse imperfectum, quam esse imperfectum, cæteris paribus.

Additur autem in propositione cæteris paribus. Quia, cum fieri possit, ut perfectio aliqua mixta imperfectione maior nihilominus sit, quam alia immunis ab imperfectione iuxta proposit. 55. semperque sit melius enti habere maiorem, quam habere minorem perfectionem, ut termini ipsi planè præferunt, fieri utique poterit, ut melius sit

fit enti esse imperfectum, quam esse non imperfectum: quia fieri poterit, ut una cum imperfectione maiorem perfectionem habeat, quam sine illa. Oportet igitur ad hoc, ut melius enti sit carere imperfectione, quam illam habere, quod æqualem saltem perfectionem habeat illud pro utroque casu. Quod si pro casu defectus imperfectionis maiorem perfectionem, quam pro casu imperfectionis habuerit, multo adhuc melius illi erit, ut constat.

Propositio 58.

157 Melius est enti nullam habere perfectionem secundum quid, quam habere aliquam, cæteris paribus.

Quia, cum perfectio secundum quid sit mixta imperfectione iuxta eius definitionem datam q. 6. habere ens aliquam perfectionem secundum quid, & esse imperfectum in idem recidit. Sed melius est enti esse non imperfectum, quam esse imperfectum, cæteris paribus, iuxta proposit. 57. Ergo melius est enti, nullam habere perfectionem secundum quid, quam habere aliquam, cæteris paribus.

Propositio 59.

158 Perfectiones secundum se præcisè æquales inæquales euadunt, quando altera imperfectione mixta est, altera verò secus.

Quoniam, quæ imperfectione est mixta, ab ipsa imperfectione censetur imminui. Alioquin non esset melius enti esse non imperfectum, quam esse imperfectum, cæteris paribus, contra proposit. 57.

Propositio 60.

159 Absolutè est melius enti esse non imperfectum, quam esse imperfectum.

Quia absolutè est melius enti habere tantam, aut maiorem perfectionem sine imperfectione, quam habere tantam, aut minorem cum illa, ut ex se, & ex dictis satis, superque est manifestum.

160 Vnde etiam apparet, absolutè esse melius enti, habere tantam, aut maiorem perfectionem absque vllâ imperfectione secundum quid, quam, habere tantam, aut maiorem cum aliqua. Hoc namque recidit in illud, ut etiam est notum ex dictis.

Propositio 61.

161 Ens non imperfectum melius est in se, quam ens imperfectum, tum cæteris paribus, tum absolutè.

Quia iuxta proposit. 3. ab eo euadit ens melius in se, quod ipsi melius est formaliter. Sed iuxta proposit. 57. & 60. tum cæteris paribus, tum absolutè est melius enti (puta formaliter, nam de tali meliori est sermo) esse non imperfectum, quam esse imperfectum. Igitur ens non imperfectum melius est in se, quam imperfectum, tum cæteris paribus, tum absolutè.

Propositio 62.

162 Nullum ens indiuiduum excogitabile, præter optimum omnium, immune est ab omni imperfectione essentiali. Et consequenter neque ab omni perfectione secundum quid.

Quia, cum vnumquodque ens indiuiduum ex sua differentiâ indiuiduali distinctum sit à quolibet alio, atque adeò incompatible per identitatem cum illo in eodem ente, vnumquodque ens indiuiduum, præter optimum omnium, à sua differentiâ indiuiduali habet esse perfectionem exclusiuam alterius perfectionis maioris, qualis est comparatione vniuscuiusque perfectio saltem ipsius optimi, præter perfectiones aliorum à quibus vnumquodque exceditur. Quod ipsum est, vnumquodque indiuiduum, præter optimum, à sua differentiâ indiuiduali tanquam à quadam perfectione secundum quid imperfectione essentiali mixtum euadere. Nullumque subinde, præter optimum, à tali imperfectione, à talique perfectione secundum quid esse immune, ut propositio data fert.

Propositio 63.

163 Ens omnium excogitabilium optimum ex suo conceptu est non imperfectum.

Quia, cum ens non imperfectum sit melius absolute, quam ens imperfectum, iuxta proposit. 61. si ens optimum esset imperfectum, aliud esset excogitabile melius ipso, nempe non imperfectum. Sicque ens omnium excogitabilium optimum omnium excogitabilium non esset optimum. Quod est chymæricum.

164 Vnde sequitur primò, ens omnium excogitabilium optimum ab omni imperfectione esse immune. Alioquin esset imperfectum contra propositionem. Cum idem sit planè ens esse imperfectum, & aliquam perfectionem in se, siue ad mixtam secum habere.

165 Secundò sequitur, ens omnium excogitabilium optimum nullam perfectionem secundum quid includere, siue habere in se. Alioquin includeret, siue haberet in se imperfectionem, quam necessariò secum fert ex conceptu suo omnis perfectio secundum quid iuxta ipsius definitionem statutam q. 6. atque ita imperfectum esset contra propositionem. Vnde rursus fit, omnes omnino perfectiones, ex quibus ens omnium optimum constat, aut esse perfectiones simpliciter simplices, aut perfectiones simpliciter. Quandoquidem ad solas istas tres species reuocantur omnes iuxta dicta q. 6.

166 Tertio sequitur, omnem perfectionem secundum quid aliquam entis optimi perfectionem habere sibi oppositam. Nam si haberet nullam, cum omnibus eius compatibilis esset; defacto que proinde compateretur contra præcedens consecutarium. Siquidem quæcunque per identitatem in eodem ente compatilia sunt, defacto compatiuntur, in eoque subinde sint identificata, necesse est; identitas quippe conceptuum non eis accessoria, sed essentialis, atque necessaria est, ut constat. Quamlibet autem perfectionem entis optimi oppositam cuilibet perfectioni secundum quid ipsa

maiores, aut saltem ipsi æqualem debere necessario esse, inde planè conspicitur: quia, si esset minor illa, eo ipso esset perfectio secundum quid reperta in ipso ente optimo contra idem confectarium præcedens.

167 Porro quæcunque in hac, & in præcedentibus propositionibus diximus de perfectione secundum quid, omnibus quatuor eius speciebus commemoratis supra q. 6. sine communia sunt. Fundantur enim in eo, quod illa minor sit aliqua ex sibi oppositis. In quo tanquam in prædicato communi omnes quatuor dictæ species conueniunt.

168 Sufficiantque modò propositiones istæ præsentis quæstionæ. Ad quarum normam vnusquisque alias, & alias poterit adinuenire, & adiungere, combinatis, collatisque inter se, & cum alijs præsentis disputationis terminis omnibus.

QUESTIO VIII.

Virum omne ens sit bonum. Et per quid in esse talis constituatur.

169 **E**rror fuit Manichæorum, Priscillianistarum, & aliorum hæreticorum asserentium, esse quasdam creaturas suâ naturâ malas, & à primo quodam Principio malo procreatas. Ponebant enim duo prima Principia rerum; alterum bonarum summè bonum, & alterum malarum summè malum. Quem errorem referunt, refutantque Nicéph. lib. 6. Hist. cap. 31. Euseb. lib. 7. cap. 28. & Patres communiter, potissimum August. tom. 6. lib. de Hæres. hæres. 46. alijsque in locis prope innumeris suorum operum, ubi agit contra Manichæos. Et S. Th. 1. p. q. 48. & 49. ibique eius Expositores. Et communiter Scholastici in 2. dist. 34. & 35.

170 De fide tamen est, omne ens creatum naturâ suâ bonum esse. Dicitur enim Genes. 1. de singulis diuinis operibus. *Et vidit Deus, quod esset bonum.* Moxque de omnibus simul. *Vidit Deus cuncta, quæ fecerat, & erant valde bona.* Et Ecclesiast. 3. *Cuncta fecit bona in tempore suo.* Et 1. ad Timot. 4. *Omnis creatura Dei bona est.* Et est definitum à Leone Papa epist. 93. ad Thuribium. Et in Concilio Brachar. cap. 7. & 8. Ex parteque in Concilio Lateran. prout habetur cap. *Firmiter* de Summ. Trinit. & Fide cathol. Rationeque etiam naturali demonstratur. veritas ista, prout vidimus q. 7. propos. 36. & 37. Quod si omne ens creatum est bonum; potiore iure bonum erit ens increatum primum omnium creatorum entium Principium. Quod esse vnicum, tanquam certum secundum fidem, & euidens secundum rationem tradidimus supra disp. 12. q. 2. De cuius bonitate speciatiim agemus disp. seq.

171 Bonitas autem, à qua omne ens euadit bonum naturâ suâ, transcendentalis appellatur: quia in omni ente, & in omni singulorum entium formalitate reperitur. Passioque entis vniuersalissimè sumpti dicitur esse: eo quod vbiunque ratio entis inuenitur, ibi inueniatur ratio boni, necesse est. Cæterum, quia vt vidimus supra q. 1. alia est bonitas absolutâ, à qua aliquid bonum est in se ipso; alia est bonitas respectiua, sine relata, à qua aliquid bonum est alicui. Controuersia est inter Doctores, quænam huiusmodi bonitatum sit ea, quæ transcendentalis, & passio entis nun-

cupatur. Sunt non pauci, qui censent, bonitatem entium transcendentaliter eam respectiuam esse, quæ quoduis ens alteri enti bonum est. Communior tamen est sententia asserentium, non esse eam, sed absolutam, quæ quoduis ens bonum est in se se.

Ego censo dicendum primò, bonitatem transcendentaliter nullatenus esse eam respectiuam, quæ vnus ens alteri enti bonum est. Primò; quia non omne ens est bonum alteri formaliter, atque adeò propriè, licet sit bonum causatiuè, sicque minus propriè, iuxta diuisionem horum bonorum factam, & explicatam q. 1. (Substantia quippe completa, vt Angelus, alteri similiter completa nequit esse bona formaliter: quia nequit esse formaliter perfectiua eius). Bonitas autem transcendentalis omni enti conueniens formalis, & propria esse debet, vt ex se notum est. Secundo; quia neque omne ens est bonum omnibus alijs entibus; cum aliqua aliquibus mala, & aliqua aliquibus adiaphora sint, vt constat; neque omne ens eidem, aut eisdem omnino alijs entibus bonum est, sed quædam quibusdam alijs sunt bona, quædam alijs diuersis, vt etiam constat. Vnde planè sequitur, bonitates respectiuas ad alterum in singulis entibus repertas adeò inter se diuersas esse, vt in vnicum conceptum bonitatis respectiuæ ad alterum coire non possint omnibus entibus communem, qualis necessario debet esse, conceptus bonitatis transcendentalis, quæ passio est entis vt sic; vt etiam ex se notum est. Tertiò; quia bonitas, quæ vnus ens alteri est bonum, ipsi enti semitransecendentalis, atque adeò accessoria est, vt constat ex doctrinâ statuta q. 1. Comperitur est autem, bonitatem transcendentaliter, quæ passio entis ponitur, intrinsecam, & essentialiter ipsi enti esse debere, vt pote quæ non realiter, sed per rationem dumtaxat debet ab ipso ente distinguì, vt docent omnes cum S. Th. 1. p. q. 5. art. 1.

Hinc secundò censo dicendum, neque potest esse bonitatem transcendentaliter eam absolutam, quæ ens aut accidentaliter, aut integraliter in se absolute dicitur esse bonum iuxta doctrinam stabilitam q. 1. tum quia neutra harum, est essentialis, & identificata cum ente, qualis debet esse transcendentalis: tum quia non omne ens est in se absolute bonum aut bonitate accidentali, vt patet in Deo, qui per nullum accidens potest meliorari, reddique subinde bonum in se, aut bonitate integrali, vt patet in omni ente simplici, qui nullas partes habet.

Tertiò igitur censo dicendum, duas esse bonitates transcendentales, non quidem realiter, sed tantum formaliter, siue per rationem nostram distinctas inter se. Alteram, quæ quoduis ens per suam essentialitatem, siue ab essentialitâ suâ habet, esse bonum in se absolute. Alteram, quæ quoduis ens per suam essentialitatem, siue ab essentialitâ suâ habet, esse bonum sibi respectiuè. Vtraque enim ista bonitas necessario reperitur in omni ente. & in omni singulorum entium formalitate, vt quid cum eis identificatum realiter, & ipsis essentialiter, prout ex generali doctrinâ statuta q. 1. satis, superque notum est. Quo nihil desideratur, vt vtraque sit bonitas transcendentalis, & passio entis vniuersalissimè sumpti.

Quomodò autem prima in eâ veluti vnica consistat, quam quoduis ens à solâ suâ essentialitate participat, & ratione cuius euadit dignum, vt aestimetur, & ametur in se, & propter se. Secunda verò consistat in conuenientia, quæ quod-